

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ നവമസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ നവമസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

യതിർയയാതിഃ സംയാതിരായതിർവിയതിഃ കൃതിഃ ।

ഷഡിമേ നഹുഷസ്യാസന്നിന്ദിയാണീവ ദേഹിനഃ ॥ 1 ॥

രാജ്യം നൈച്ഛദ് യതിഃ പിത്രാ ദത്തം തത്പരിണാമവിത് ।

യത്ര പ്രവിഷ്ടഃ പുരുഷ ആത്മാനം നാവബുധ്യതേ ॥ 2 ॥

പിതരി ഭൂശിതേ സ്ഥാനാദിന്ദ്രാൺയാ ധർഷണാദ് ദ്വിജൈഃ ।

പ്രാപിത്യേജഗരത്വം വൈ യയാതിരഭവന്യപഃ ॥ 3 ॥

ചതസൃഷ്യാദിശദ് ദിക്ഷു ഭ്രാതൃൻ ഭ്രാതാ യവീയസഃ ।

കൃതദാരോ ജുഗോപോർവീം കാവ്യസ്യ വൃഷപർവണഃ ॥ 4 ॥

രാജോവാച

ബ്രഹ്മർഷിർഭഗവാൻ കാവ്യഃ ക്ഷത്രബന്ധുശ്ച നാഹുഷഃ ।

രാജൻയവിപ്രയോഃ കസ്മാദ് വിവാഹഃ പ്രതിലോമകഃ ॥ 5 ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏകദാ ദാനവേന്ദ്രസ്യ ശർമിഷ്ഠാ നാമ കന്യകാ ।

സഖീസഹസ്രസംയുക്താ ഗുരുപുത്രോ ച ഭാമിനീ ॥ 6 ॥

ദേവയാന്തയാ പുരോദ്യാനേ പുഷ്പിതദ്രുമസങ്കുലേ |
വ്യചരത് കലഗീതാലിനലിനീപുലിന്യേബലാ || 7 ||

താ ജലാശയമാസാദ്യ കന്തയാഃ കമലലോചനാഃ |
തീരേ ന്തയസ്യ ദുകൂലാനി വിജഹ്രുഃ സിഞ്ചതീർമിമഃ || 8 ||

വീക്ഷ്യ വ്രജന്തം ഗിരിശം
സഹ ദേവ്യാ വൃഷസ്ഥിതം |
സഹസോത്തീര്യ വാസാംസി
പര്യധുർവീഡിതാഃ സ്ത്രിയഃ || 9 ||

ശർമിഷ്ടാജാനതീ വാസോ ഗുരുപുത്രാഃ സമവ്യയത് |
സ്ത്രീയം മത്യാ പ്രകുപിതാ ദേവയാനീദമബ്രവീത് || 10 ||

അഹോ നിരീക്ഷ്യതാമസ്യ ദാസ്യഃ കർമ ഹ്യസാന്വതം |
അസ്ഥിഭാർയം ധൃതവതീ ശൂനീവ ഹവിരധ്യരേ || 11 ||

യൈരിദം തപസാ സൃഷ്ടം മുഖം പുംസഃ പരസ്യ യേ |
ധാർയതേ യൈരിഹ ജ്യോതിഃ ശിവഃ പന്നാശ്ച ദർശിതഃ || 12 ||

യാൻ വന്ദന്ത്യപതിഷ്ഠന്തേ ലോകനാമാഃ സുരേശ്വരാഃ |
ഭഗവാനപി വിശ്വാത്മാ പാവനഃ ശ്രീനികേതനഃ || 13 ||

വയം തത്രാപി ഭൃഗവഃ ശിഷ്യോഽസ്യ നഃ പിതാസുരഃ |
അസ്ഥിഭാർയം ധൃതവതീ ശൂദ്രോ വേദമിവാസതീ || 14 ||

ഏവം ശപന്തീം ശർമിഷ്ടാ ഗുരുപുത്രീമഭാഷത |
രൂഷാ ശ്വസന്ത്യരംഗീവ ധർഷിതാ ദഷ്ടദച്ഛദാ || 15 ||

ആത്മവൃത്തമവിജ്ഞായ
കത്ഥസേ ബഹു ഭിക്ഷുകി |

കിം ന പ്രതീക്ഷസ്യേസ്മാകം
ഗൃഹാൻ ബലിഭുജോ യഥാ || 16 ||

ഏവംവിധൈഃ സുപരുഷൈഃ
ക്ഷിപ്ത്വാഽഽചാർയസുതാം സതീം |
ശർമിഷ്ഠാ പ്രാക്ഷിപത് കൂപേ
വാസ ആദായ മന്യുനാ || 17 ||

തസ്യാം ഗതായാം സ്വഗൃഹം യയാതിർമൃഗയാം ചരൻ |
പ്രാപ്തോ യദൃച്ഛയാ കൂപേ ജലാർഥീ താം ദദർശ ഹ || 18 ||

ദത്ത്വാ സ്വമുത്തരം വാസന്തസ്യേ രാജാ വിവാസസേ |
ഗൃഹീത്വാ പാണിനാ പാണിമുജ്ജഹാര ദയാപരഃ || 19 ||

തം വീരമാഹൗശനസീ പ്രേമനിർഭരയാ ഗിരാ |
രാജംസ്ത്വയാ ഗൃഹീതോ മേ പാണിഃ പരപുരഞ്ജയ || 20 ||

ഹസ്തഗ്രാഹോഽപരോ മാ ഭൂദ് ഗൃഹീതായാസ്ത്വയാ ഹി മേ |
ഏഷ ഈശകൃതോ വീര സംബന്ധോ നൗ ന പൗരുഷഃ |
യദിദം കൂപലഗായാ ഭവതോ ദർശനം മമ || 21 ||

ന ബ്രാഹ്മണോ മേ ഭവിതാ ഹസ്തഗ്രാഹോ മഹാഭുജ |
കചസ്യ ബാർഹസ്പത്യസ്യ ശാപാദ് യമശപം പുരാ || 22 ||

യയാതിരനഭിപ്രേതം ദൈവോപഹൃതമാത്മനഃ |
മനസ്തു തദ്ഗതം ബുദ്ധ്യാ പ്രതിജഗ്രാഹ തദ്വചഃ || 23 ||

ഗതേ രാജനി സാ വീരേ തത്ര സ്മ രുദതീ പിതൂഃ |
ന്യവേദയത് തതഃ സർവമുക്തം ശർമിഷ്ഠയാ കൃതം || 24 ||

ദുർമനാ ഭഗവാൻ കാവുഃ
 പൗരോഹിത്യം വിഗർഹയൻ |
 സ്തുവൻ വൃത്തിം ച കാപോതീം
 ദുഹിത്രാ സ യയൗ പുരാത് || 25 ||

വൃഷപർവാ തമാജ്ഞായ പ്രത്യനീകവിവക്ഷിതം |
 ഗുരും പ്രസാദയൻ മുർധ്നാ പാദയോഃ പതിതഃ പഥി || 26 ||

ക്ഷണാർധമന്യൂർഭഗവാൻ
 ശിഷ്യം വ്യാചഷ്ട ഭാർഗവഃ |
 കാമോന്യോഃ ക്രിയതാം രാജൻ
 നൈനാം തൃക്തുമിഹോത്സഹേ || 27 ||

തഥേത്യവസ്ഥിതേ പ്രാഹ ദേവയാനീ മനോഗതം |
 പിത്രാ ദത്താ യതോ യാസ്യേ സാനുഗാ യാതു മാമനു || 28 ||

സ്വാനാം തത്സങ്കടം വീക്ഷ്യ തദർഥസ്യ ച ഗൗരവം |
 ദേവയാനീം പര്യചരത് സ്ത്രീസഹസ്രേണ ദാസവത് || 29 ||

നാഹുഷായ സുതാം ദത്ത്വാ സഹ ശർമിഷ്ഠയോശനാ |
 തമാഹ രാജംശർമിഷ്ഠാമാധാസ്തൽപേ ന കർഹിച്ചിത് || 30 ||

വിലോക്യൗശനസീം രാജംശർമിഷ്ഠാ സപ്രജാം ക്വചിത് |
 തഥേവ വഭ്രവ രഹസി സഖ്യാഃ പതിമൃതൗ സതീ || 31 ||

രാജപുത്രാർഥിതോപത്യേ ധർമം ചാവേക്ഷ്യ ധർമവിത് |
 സ്ഥരംശുക്രവചഃ കാലേ ദിഷ്ടമേവാഭ്യപദ്യത || 32 ||

യദും ച തുർവസും ചൈവ ദേവയാനീ വൃജായത |
 ദ്രുഹ്യും ചാനും ച പൂരും ച ശർമിഷ്ഠാ വാർഷപർവണീ || 33 ||

ഗർഭസംഭവമാസുർയാ ഭർതൂർവിജ്ഞായാ മാനിനീ |
ദേവയാനീ പിതൂർഗേഹം യയൗ ക്രോധവിമൂർച്ഛിതാ || 34 ||

പ്രിയാമനുഗതഃ കാമീ വചോഭിരുപമന്ത്രയൻ |
ന പ്രസാദയിതും ശേകേ പാദസംവാഹനാദിഭിഃ || 35 ||

ശുക്രസ്തമാഹ കുപിതഃ സ്ത്രീകാമാനുതപൂരുഷ |
ത്വാം ജരാ വിശതാം മന്ദ വിരൂപകരണീ നൃണാം || 36 ||

യയാതിരുവാച
അത്യുപ്തോസ്സ്മദ്യ കാമാനാം ബ്രഹ്മൻ ദുഹിതരി സ്ഥ തേ |
വ്യത്യസ്യതാം യഥാകാമം വയസാ യോഭിധാസ്യതി || 37 ||

ഇതി ലബ്ധവ്യവസ്ഥാനഃ പുത്രം ജ്യേഷ്ഠമവോചത |
യദോ താത പ്രതീച്ഛമാം ജരാം ദേഹി നിജം വയഃ || 38 ||

മാതാമഹകൃതാം വത്സ ന തൃപ്തോ വിഷയേഷ്ചഹം |
വയസാ ഭവദീയേന രംസ്യേ കതിപയാഃ സമാഃ || 39 ||

യദുരുവാച
നോത്സഹേ ജരസാ സ്ഥാതു -
മന്തരാ പ്രാപ്തയാ തവ |
അവിദിത്വാ സുഖം ഗ്രാമ്യം
വൈത്യഷ്ണ്യം നൈതി പൂരുഷഃ || 40 ||

തൂർവസുശ്ചോദിതഃ പിത്രോ ദ്രുഹ്യുശ്ചാനുശ്ച ഭാരത |
പ്രത്യാചഖ്യുരധർമ്മജ്ഞാ ഹ്യനിത്യേ നിത്യബുദ്ധയഃ || 41 ||

അപൃച്ഛത് തനയം പൂരും വയസോനം ഗുണാധികം |
ന ത്വമഗ്രജവദ് വത്സ മാം പ്രത്യാഖ്യാതുമർഹസി || 42 ||

പുരുരുവാച

കോ നു ലോകേ മനുഷ്യേന്ദ്ര പിതൃരാത്മകൃതഃ പുമാൻ |
പ്രതികർതും ക്ഷമോ യസ്യ പ്രസാദാദ് വിനതേ പരം || 43 ||

ഉത്തമശ്ചിന്തിതം കുർയാത് പ്രേക്ഷതകാരി തു മധ്യമഃ |
അധമോഽശ്രദ്ധയാ കുർയാദകർതോച്ചരിതം പിതുഃ || 44 ||

ഇതി പ്രമുദിതഃ പുരുഃ പ്രത്യഗൃഹ്ണാജ്ജരാം പിതുഃ |
സോഽപി തദ്യയസാ കാമാൻ യഥാവജ്ജുജുഷേ നൃപ || 45 ||

സപ്തദ്വീപപതിഃ സമൃക് പിതൃവത് പാലയൻ പ്രജാഃ |
യഥോപജോഷം വിഷയാഞ്ജുജുഷേഽവ്യാഹതേന്ദ്രിയഃ || 46 ||

ദേവയാന്യപ്യനുദിനം മനോവാഗ്ദേഹവസ്തുഭിഃ |
പ്രേയസഃ പരമാം പ്രീതിമുവാഹ പ്രേയസീ രഹഃ || 47 ||

അയജദ് യജ്ഞപുരുഷം ക്രതുഭിർഭൂരിദക്ഷിണൈഃ |
സർവദേവമയം ദേവം സർവവേദമയം ഹരിം || 48 ||

യസ്മിന്നിദം വിരചിതം വ്യാമനീവ ജലദാവലിഃ |
നാനേവ ഭാതി നാഭാതി സ്വപ്നമായാമനോരഥഃ || 49 ||

തഥേവ ഹൃദി വിന്യസ്യ വാസുദേവം ഗുഹാശയം |
നാരായണമണീയാംസം നിരാശീരയജത് പ്രഭും || 50 ||

ഏവം വർഷസഹസ്രാണി മനഃഷഷ്ഠൈർമനുസുഖം |
വിദധാനോഽപി നാത്യപ്യത് സാർവഭൗമഃ കദിന്ദ്രിയൈഃ || 51 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
നവമസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ||